

tydss Civilproceslov, og de Lovforslag, som i saa Henseende ere fremkomne, ere under Arbejds Gang blevne idelig benyttede af Processkommissionen. Det har derfor lige fra Kommissionsarbejdernes første Aar været anerkjendt af det overveiende Flertal af Processkommissionens Medlemmer, jfr. ovenfor S. 4 øverst, at man ikke kunde blive staaende ved at realisere Mundtlighedsfordringen blot der igjennem, at der skabtes en mundtlig Plaidering af Sagen paa et mere eller mindre bindende skriftligt Grundlag, men at det maatte gjælde om tillige at gennemføre Umiddelbarhedsprincippet i den hele Bevisførelse, saaledes at de samme Mænd, der skulde domme, i Sagen, tillige fik fuld Afgang til selv at høre Parters og Vidners Forklaring og efter Omstændighederne stille Spørgsmaal til dem, hvorved det Princip, der anerkjendes som det rette i Straffeprocessen, hvad enten iøvrigt Nævninger medvirke eller ikke, ogsaa blev gennemført i Civilprocessen. Udførelsen af denne Tanke kan ske mere eller mindre fuldstændigt, og forskjellige praktiske Hensyn kunne medføre Bempelser i dens konsekvente Gjennemførelse. Navnlig møder her Spørgsmaalet om Foreneligheden af Appel for Bevisspørgsmaalets Bedkommende med Umiddelbarhedsprincippet. Lovforslaget har her gennemført Tanken fuldt ud og for Landsretternes Bedkommende udelukket egentlig Appel for Bevisspørgsmaalets Bedkommende, ligesom det tydske Udkast af 1872, og man har ikke ladet sig bevæge til at træde tilbage herfra, fordi det senere, under den videre Gang af Forhandlingerne om det tydske Udkast, efter megen Strid og Meningsforskjel blev vedtaget at vedligeholde Appel fra de kollegiale Retter i første Instans ogsaa for Bevisspørgsmaalets Bedkommende, naturligvis i den eneste Form, hvorunder Appel er forenelig med en virkelig mundtlig Procedure, nemlig som ny Forhandling af den hele Sag for en høiere Ret. Skjøndt Kommissionens Flertal ikke har været blind for de Betænkkeligheder, der kunne være forbundne med det opstillede System, Betænkkeligheder, der næres af et Mindretal i Kommissionen, har det dog, efter megen og gjentagen Diskussion og Overveielse, troet at burde fastholde det i sig Principrigtige, og derved bevare Analogien med Straffeprocessen, og Justitsministeriet finder ingen Grund til heri at gjøre en anden Opfattelse gjældende. Foraavidt der hentes en Indvending mod Flertalsforslaget derfra, at Springet fra den nu gjældende Ordning til den nye bliver saa overordentligt stort og vanskelig, kan hertil bemærkes, at dette Argument vel betyder en Del i Tydskland, hvor der paa de fleste Steder allerede i Forveien har eksisteret en mere eller mindre udviklet mundtlig Procedure med et Appellsystem, i hvis Brug Dommerne og Sagsførerne vare indøvede; men for os betyder det foraavidt mindre, som det dog under alle Omstændigheder vil blive en saa stor og gjennemgribende Forandring at gaa over fra en ren skriftlig til en virkelig mundtlig Procedure, at det ved Siden heraf er af underordnet Betydning, om det nye System lidt mere eller lidt mindre afviger fra de overleverede Forestillinger; det bliver dog alligevel noget aldeles Nyt, hvortil vore Dommere og Sagsførere skulle vænne sig. Hvad Sagen selv angaar, da vilde de Betænkkeligheder, som i Tydskland fornemlig ere fremførte mod Udkastet af 1872, ikke ramme Processkommissionens Forslag, fordi der ved det er indrømmet en videregaaende Afgang til ny Foretagelse af Sagen end efter det tydske Udkast og derved aabnet en Vej til at faa undskyldelige Feil og Undblæfser i Bevisførelsen rettede. Vel bliver der herved Plads for andre Indvendinger imod Lovforslaget, Indvendinger, som ere stærkt gjorte gjældende af et Mindretal i Processkommissionen (Brock), og som i det væsentlige gaa ud paa, at Retten til at begjære ny Foretagelse af Sagen kan misbruges i høj Grad til dens Forhaling. Men herved maa erindres, at der dog i det Hele, under Forudsætning af, at Domstolene ville følge forstandige Grundsætninger i at bevilge ny Foretagelse af Sagen, ikke kan være nogen Grund til at antage, at den nu ubegrænsede og ukontrollerede Afgang til at drage en Sag gennem alle Instanser og ved nye Bevisers succesive Fremdragelse give den en næsten ny Skikkelse i enhver af disse, en Fremgangsmaade, der,